

~ 1 ~ *Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap " Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding ", wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie*

Samenvatting

Het Regeerakkoord bevat inzake werkgelegenheid de volgende ambitieuze doelstelling: "De Vlaamse Regering wil de volgende jaren minstens 120.000 Vlamingen extra aan een job helpen. Een werkzaamheidsgraad van 80 procent is het doel". Om dit te realiseren breidt het Regeerakkoord de opdracht van de VDAB uit;

"In dat kader wordt de opdracht van de VDAB uitgebreid tot de centrale data-gedreven en resultaatgerichte werkzaamheids- en loopbaanregisseur van het volledige activeringsbeleid in Vlaanderen, en wordt de samenwerking met lokale besturen en bedrijven versterkt."

Dit decreet geeft vorm aan die opdracht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering (2019-2024) geeft een aantal bijkomende taken aan de VDAB:

*"Om de goede werking van de arbeidsmarkt te verzekeren, volstaat het echter niet langer om ons toe te spitsen op de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Alle beschikbare handen zullen nodig zijn voor de nieuwe en innovatieve jobs die de komende jaren het daglicht zullen zien. Een structurele verbreding van het activeringsbeleid en de ontginning van al het talent in Vlaanderen, op en naast de arbeidsmarkt, is dan ook noodzakelijk. We breiden daartoe de arbeidsreserve uit met burgers op beroepsactieve leeftijd die niet werken en niet ingeschreven zijn bij VDAB. **In dat kader wordt de opdracht van de VDAB uitgebreid tot de centrale datagedreven en resultaatgerichte werkzaamheids- en loopbaanregisseur van het volledige activeringsbeleid in Vlaanderen**, en wordt de samenwerking met lokale besturen en bedrijven versterkt. VDAB biedt een passend en sluitend aanbod aan haar klanten, dat zij vanuit een regisseursrol maximaal dient te bereiken in samenwerking met private en publieke partners. Waar andere private of publieke partners een onvoldoende en/of onvoldoende passend aanbod bieden, kan VDAB ook de actorrol op zich nemen."*

Uit deze taakstelling (en gelijkaardige passages uit het Regeerakkoord) kunnen we een drietal nieuwe en ingrijpende taken afleiden die VDAB zal opnemen:

1. Activeringsregie
2. Loopbaanregie
3. Dataregie

De huidige taken van VDAB zijn decretaal opgesomd in artikel 5 van het VDAB-decreet (decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap " Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding"). Deze taken worden dan ook toegevoegd aan artikel 5 van het VDAB-decreet.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De Vlaamse Regering heeft de doelstelling vooropgesteld om op de Vlaamse arbeidsmarkt 120 000 mensen extra aan de slag te krijgen tegen 2024. Met de huidige afbakening en benadering van de doelgroep "werkzoekenden" en de huidige werkgeversbenadering is dit moeilijk haalbaar.

De aanstelling van VDAB als activerings-, loopbaan- en dataregisseur is ingegeven vanuit de optiek dat de arbeidsmarkt niet enkel bestaat uit werkenden en werkzoekenden, maar dat er naar de volledige bevolking op beroepsactieve leeftijd moet gekeken worden. Tevens dient dit een antwoord te bieden op het onevenwicht op de arbeidsmarkt tussen vraag en aanbod.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Dit ontwerp geeft uitvoering aan het Regeerakkoord 2019-2024.

Impactanalyse

- maatschappelijke impact (doelgroepen – JoKER / Armoedetoets)

Dit decreet is niet specifiek gericht op jongeren, mensen in armoede of andere bijzondere doelgroepen. Het decreet heeft ook tot doel om onder meer kwetsbare groepen te bereiken en hun werkzaamheidsgraad te vergroten.

- impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

Dit decreet heeft een positieve impact op artikel 23, derde lid, 1° van de Grondwet, zijnde het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid.

Dit decreet heeft geen bijzondere impact op het gelijkheidsbeginsel.

Het ontwerp heeft impact op het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Hier wordt aan tegemoet gekomen door een goed uitgewerkt beleid inzake privacy en gegevensbescherming.

In het proces van het ontwikkelen van deze en de hieruit volgende regelgeving zal het advies van de privacycommissie en/of de Vlaamse Toezichtcommissie worden ingewonnen. Hiermee zal maximaal rekening worden gehouden.

- budgettaire impact

De nieuwe taken voor VDAB gecapteerd in bijgaand ontwerp van decreet worden uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten.

- bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Om de taak van activerings-, loopbaan-, en dataregisseur ten volle te kunnen uitbouwen, zal de samenwerking met onder meer lokale besturen geïntensifieerd moeten worden.

De impact hiervan wordt verder uitgediept bij concretisering/uitwerking van voornoemde regisseursrollen.

Implementatie

- uitvoering;

Aan dit ontwerp van decreet zal uitvoering gegeven worden door een besluit van de Vlaamse Regering.

- monitoring en evaluatie;

De evaluatie zal onderdeel uitmaken van de algemene jaarlijkse evaluatie van VDAB en opgenomen worden in het VDAB-jaarverslag.

- inwerkingtreding;

Dit ontwerp van decreet treedt in werking 10 dagen na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

C. Totstandkomingsprocedure

- **Advies Raad van bestuur VDAB**

- **Advies SERV**

Dit had 2 aanpassingen tot gevolg aan het ontwerpdecreet:

- Bij artikel 5, 2^e lid bij de omschrijving van de taken als loopbaanregisseur is bij a) "werknemer" vervangen door "iedere persoon op beroepsactieve leeftijd"
- Bij artikel 5, 3^e lid bij de omschrijving van de taken als dataregisseur is punt b) "proactief mensen detecteren en contacteren die behoren tot de doelgroep, vermeld in punt a)" geschrapt
- Verder onthouden we het volgende:
 - 'Het is positief om te vernemen dat de SERV zich achter de doelstelling schaaft die aan de basis ligt van dit voorontwerp van decreet, nl. een verhoging van de werkzaamheidsgraad dat vraagt om een verbreding van het activeringsbeleid. De SERV vraagt om deze doelstelling expliciet te vermelden in het decreet.'
De doelstelling is reeds opgenomen in de MvT die steeds dient gelezen te worden samen met de eigenlijke tekst van het decreet. Het behalen van deze doelstelling is de concrete aanleiding geweest voor de Vlaamse Regering. De situering van het ontstaan van deze nieuwe decretale opdracht hoort in de MvT thuis, niet in het eigenlijke decreet. Daarom dat er niet wordt ingegaan op deze vraag van de SERV.
 - 'De SERV vraagt ook om enkele begrippen verder te definiëren.'
Een verdere invulling van deze begrippen zal gebeuren in een verdiepingsdecreet en daaraan gelinkte uitvoeringsbesluit(en). De sociale partners zullen telkens voorafgaand geïnformeerd en geconsulteerd worden met betrekking tot deze ontwerp teksten door agendering en bespreking hiervan op de Raad van Bestuur van VDAB.
 - 'De SERV verduidelijkt dat het hun wens is dat de regie van de leerwerkplekken in het kader van duaal leren in de schoot van het Vlaams partnerschap dient te blijven.'

Aan deze opmerking is tegemoet gekomen in het "ontwerp van decreet tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd Agentschap "Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming- Syntra Vlaanderen", tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam "Hermesfonds".

- 'De SERV vraagt duidelijkheid te scheppen omtrent de afbakening van de doelgroep "personen op beroepsactieve leeftijd" die door de activeringsregisseur zal benaderd worden.'

In de MvT staat reeds een opsomming van doelgroepen die onder het begrip "personen op beroepsactieve leeftijd" kunnen begrepen worden. In het decreet staat reeds vermeld dat de doelgroepen voor de activeringsregisseur nader zullen bepaald worden door middel van een Besluit Vlaamse Regering. Ook dit ontwerpbesluit zal voor advies aan de sociale partners worden voorgelegd.

- 'De SERV uit zijn bezorgdheid omtrent de concrete invulling door VDAB van haar rol als loopbaanregisseur.'

De doelstelling van dit kaderdecreet is het decretaal verankeren van de rol als loopbaanregisseur als opdracht voor VDAB, dit overeenkomstig de bepalingen hierover in het Vlaams regeerakkoord. De concrete invulling hiervan is onderwerp van een verdiepingsdecreet en verdere uitvoeringsbesluit(en). De sociale partners zullen nauw betrokken worden bij deze concrete invulling als leden van de Raad van Bestuur van VDAB. Het is niet de bedoeling dat VDAB marktversturend zal optreden of aanleiding zal geven tot belangenconflicten zoals deze beschreven worden in het SERV-advies. VDAB werkt steeds in het belang van de klant, burger én werkgever en zal beiden faciliteren en ondersteunen zodanig dat arbeidsmarkttransacties in optimale omstandigheden kunnen verlopen.

- 'De SERV uit zijn bezorgdheid ook over het feit dat deze nieuwe regisseursrollen de uitvoering van de eigenlijke kernopdracht, nl. de activering van verplicht ingeschreven werkzoekenden en schoolverlaters en het invullen van vacatures én werkplekken voor werkgevers zullen beperken.'

Uiteraard zal deze kernopdracht centraal blijven staan in de dagdagelijkse werking van VDAB. Het uitbouwen van de rol als data-, en loopbaanregisseur komt ook de uitvoering van deze kernopdracht ten goede. De dienstverlening naar verplicht ingeschreven werkzoekenden en werkgevers zal versterkt worden hierdoor. De uitbouw van de rol als data- en loopbaanregisseur is dus zeker complementair aan de opdracht om als activeringsregisseur zich eerst en vooral te richten op de uitvoering van de kerntaken.

- 'Tot slot stelt de SERV dat ook het issue "privacy" belangrijk is bij de uitbouw van de regisseursrollen.'

Dit is evident. VDAB dient als publieke instantie haar beleid uit te stippelen met inachtnaam van de GDPR / privacy. Bij de verdere uitdieping van de regisseursrollen zal daarom zeker ook rekening gehouden worden met het advies VTC dat is ingewonnen n.a.v. dit kaderdecreet. VDAB neemt dit onderwerp ter harte. Zoals eerder gezegd zullen ook ontwerpbesluiten van verdiepingsdecreet en uitvoeringsbesluiten altijd voorgelegd worden aan de sociale

partners. Privacygerelateerde issues zullen hierbij uiteraard de nodige aandacht krijgen.

- **Advies Vlaamse toezichtcommissie/Privacycommissie**

Dit had 1 aanpassing tot gevolg in de Memorie van Toelichting:

- Bij de artikelsgewijze bespreking werd bij artikel 2 de groep "werknemers" toegevoegd bij de opsomming van groepen die onder de doelgroep "burgers op beroepsactieve leeftijd" dienen begrepen te worden.

Bij het verdere verdiepingstraject zal rekening gehouden worden met de overige elementen opgenomen in het advies.

- **Advies Raad van State**

Dit had 2 aanpassingen tot gevolg aan het ontwerpdecreet:

- In artikel 5, 1° van het ontwerpdecreet bij de definitie "activeren", de verwijzing "vermeld in paragraaf 1/1, 13° en 14°" gewijzigd in de verwijzing "vermeld in paragraaf 1/1, 12° en 13°". Het betreft hier een wetgevingstechnische aanpassing
- Aan de inleidende zin van artikel 5, 3° van het ontwerpdecreet werden volgende woorden toegevoegd "er wordt aan de bestaande paragraaf 1, die paragraaf 1/1/ wordt". Het betreft hier een wetgevingstechnische aanpassing.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Deze bevoegdheden hebben betrekking op de volledige werking van VDAB. Dit omvat zowel bevoegdheden toegewezen aan het Vlaamse Gewest als aan de Vlaamse Gemeenschap.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

In dit artikel worden twee definities aangepast.

- Traject: in deze definitie wordt de term 'duurzame werkgelegenheid' vervangen door de term 'duurzame loopbaan'.

In de huidige context van de samenleving en de arbeidsmarkt is het immers niet meer voldoende om als doelstelling enkel duurzame werkgelegenheid aan te houden. Een duurzame loopbaan geeft beter weer wat de uiteindelijke doelstelling van deze trajecten is.

- Persoon op beroepsactieve leeftijd: deze definitie wordt toegevoegd in het decreet. Dit gezien de gewijzigde doelgroep van VDAB.

Met deze gewijzigde definitie wordt aangegeven dat de doelgroep van VDAB sterk wordt verruimd. Het gaat voortaan om onder meer volgende groepen (werkgevers hier niet inbegrepen):

- o Werkzoekenden
- o Leefloongerechtigden
- o Personen met een RIZIV statuut
- o Inactieven (personen zonder werk, zelfstandige activiteit of enige vorm van vervangingsinkomen)
- o Leerlingen en studenten, voor zover zij niet meer onderworpen zijn aan voltijdse leerplicht
- o Gepensioneerden die zich vrijwillig inschrijven bij VDAB als werkzoekende
- o Nieuwkomers
- o Werkenden

Artikel 3

In dit artikel wordt de missie van VDAB gewijzigd. Volgende elementen worden hierbij toegevoegd of meer belicht:

1. De doelgroep wordt uitgebreid met alle personen op beroepsactieve leeftijd (cf. supra).
2. Duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt wordt verruimd tot de doelstelling "het verzekeren van een duurzame loopbaan". De doelstelling omvat op die manier het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, het ondersteunen van de werkzoekende in zijn zoektocht naar een nieuwe job, en het bieden van een loopbaanperspectief.
3. Loopbaaneigenaarschap en loopbaanperspectief worden toegevoegd.
4. De dienstverlening ten aanzien van werkgevers wordt uitgebreid en sterker benadrukt in de missie.
5. Naast vacatures worden ook de leerwerkplekken in scope genomen.

Door aanpassing van deze missie is VDAB voorbereid op de nieuwe taken die in het Regeerakkoord 2019-2024 worden toegewezen.

Artikel 4

Artikel 4/1 gaat over de verwerking van persoonsgegevens door VDAB. Hier wordt alvast een eerste wijziging toegevoegd, zodat de doelgroep correct wordt weergegeven in dit artikel. In een volgende decreetswijziging zal een meer gedetailleerde oefening gemaakt worden over de verwerking van gegevens, in overeenstemming met de geldende reglementering inzake privacy en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Dit artikel, gecombineerd met de

uitbreiding van artikel 5 van het VDAB-decreet zoals hieronder beschreven, geeft alvast een bredere basis voor de gegevensverwerking.

Op basis van dit artikel en de uitbreiding van artikel 5 van het VDAB-decreet zal VDAB performanter gebruik kunnen maken van de bestaande machtigingen en beraadslagingen waarover zij nu al beschikt.

Artikel 5

In dit artikel worden enkele nieuwe taken toegevoegd voor VDAB. Ook worden er enkele definities toegevoegd die van toepassing zijn bij de interpretatie van dit artikel.

- Definitie: activeren.

Deze definitie wordt hier toegevoegd met een beperkt toepassingsgebied (enkel van toepassing voor artikel 5 van het VDAB-decreet), gezien het VDAB-besluit van 5 juni 2009 al een definitie van 'activering' bevat, die gericht is op de activeringsstage, en dus niet strookt met wat hier bedoeld wordt.

- Definitie: regisseur

Gezien de nieuwe taken als data-, loopbaan- en activeringsregisseur worden toegewezen aan VDAB, verdient het aanbeveling om een definitie van 'regisseur' op te nemen hier.

Er werd gekozen voor 'de instantie die <...> zorgt voor een uniform referentiekader <...>'. VDAB zal voor zijn regietaken als verbindende en overkoepelende organisatie en als connector het volledige activeringsverhaal van de burger op zich nemen. VDAB zal hiertoe de samenwerking met haar partners bestendigen en verder uitbouwen. Het uniform referentiekader beschrijft de verwachtingen en kwaliteitsvoorwaarden waaraan de dienstverlening tav burgers en werkgevers dient te voldoen, ongeacht wie de dienstverlening aanbiedt.

Activeringsregisseur: VDAB zal als activeringsregisseur, in maximale samenwerking met partners, in eerste instantie trachten het arbeidsmarktpotentieel in kaart te brengen en deze te bereiken. De volgende stap is trachten een zo groot mogelijk aandeel van dit potentieel effectief te laten instappen in een traject en via die weg finaal aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt. Naar werkgevers toe voorzien we in een aanbod waardoor elke werkgever een perspectief op talent wordt geboden met het oog op het invullen van vacatures en leerwerkplekken.

VDAB neemt voortaan de taak op zich van het activeren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, ongeacht hun statuut (verblijfstatuut, sociaalrechtelijk statuut,...), sociale zekerheids- of sociale bijstandstelsel of inschrijving als werkzoekende. Als activeringsregisseur maakt VDAB, samen met werkgevers en

sectoren, werk van oplossingsgerichte anticiperende strategieën voor de arbeidsmarkttuitdagingen en toekomstige evoluties.

De verschillende categorieën die zullen worden beschouwd als doelgroep voor de taak als activeringsregisseur worden naderhand bepaald en een gefaseerde implementatie/inwerkingtredingsdatum per categorie doelgroep wordt beoogd.

De doelstelling die VDAB voor ogen heeft is de realisatie van een hogere werkzaamheidsgraad, wat betekent dat VDAB méér arbeidsmarktpotentieel zal moeten bereiken maar er ook zal in moeten slagen om meer van hen effectief aan het werk te krijgen.

Loopbaanregisseur: Naast de activerings- en dataregie kan men ook een bijkomende taak als loopbaanregisseur onderscheiden. Elke burger zit aan het stuur van zijn eigen loopbaan. Als loopbaanregisseur onderneemt VDAB al het nodige om de burger te ondersteunen en te faciliteren om van die loopbaan een duurzame loopbaan te maken. VDAB doet dit door het verzamelen van alle relevante loopbaandata en -perspectieven en door deze ter beschikking te stellen van de burger. Deze krijgt suggesties over wat binnen zijn mogelijkheden ligt, van pasklaar tot overbrugbaar mits competentieversterking of begeleiding. Drempels worden in kaart gebracht.

Dataregisseur: Om ten aanzien van de werkgevers, werkzoekenden, inactieven en anderen op beroepsactieve leeftijd een volwaardige rol als loopbaan- of activeringsregisseur te kunnen opnemen is het vereist dat VDAB beschikt over een sterk arsenaal aan gegevens en data. Op die manier heeft VDAB een duidelijk zicht op de arbeidsmarkt van vandaag en kan zij zo in een gericht activeringsbeleid op maat van elke burger voorzien. De data waarover sprake kan afkomstig zijn van Vlaamse / lokale / andere regionale en federale overheidsinstanties en overige partners die beschikken over relevante data om deze rol waar te maken.

VDAB bouwt haar rol als dataregisseur verder uit. Ook in de toekomst willen we pionier blijven op het vlak van de ontwikkeling en terbeschikkingstelling van innovatieve en nieuwe vormen van dienstverlening gebaseerd op data en ondersteund door artificiële intelligentie. VDAB zal de rol opnemen van "trusted advisor" voor alle data die gelieerd zijn aan de arbeidsmarkt. Daarnaast streeft VDAB ook naar de realisatie van een "open services" strategie. VDAB streeft ernaar om te beschikken over een zo breed mogelijke range aan arbeidsmarktgegevens. Enkel dan kan VDAB de ambitie waarmaken om succesvol als dataregisseur op de arbeidsmarkt actief te zijn.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS